

ΙΙΙ. ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

2. Ο ελληνιστικός πολιτισμός

Πρόσθετα παραθέματα / πηγές

► 2.1. Τα ελληνιστικά πνευματικά κέντρα:

Παράθεμα 1

Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας

«Το σχέδιο λοιπόν που ακολούθησαν οι Πτολεμαίοι και έθεσαν σε εφαρμογή οι βιβλιοθηκάριοί τους δεν ήταν απλώς η συλλογή των βιβλίων απ' όλο τον κόσμο αλλά και η μετάφρασή τους στα ελληνικά. Φυσικά μπορούσε να πρόκειται για διασκευές και περιλήψεις στα ελληνικά...

Χάρη στα όπλα των Μακεδόνων, οι Έλληνες είχαν γίνει, μέσα σε λίγα χρόνια, η κυρίαρχη κάστα σ' ολόκληρο το γνωστό κόσμο: από τη Σικελία ως τη Βόρειο Αφρική, από τη Βαλτική χερσόνησο ως τη Μικρά Ασία, από το Ιράν ως την Ινδία και το Αφγανιστάν, όπου σταμάτησε ο Αλέξανδρος. Οι Έλληνες δεν μάθανε τις γλώσσες των καινούργιων υπηκόων τους αλλά αντιλήφθηκαν ότι για να τους εξουσιάσουν έπρεπε να τους καταλάβουν, και για να τους καταλάβουν έπρεπε να συλλέξουν και να μεταφράσουν τα βιβλία τους. Έτσι γεννήθηκαν βασιλικές βιβλιοθήκες σε όλες τις ελληνιστικές πρωτεύουσες: όχι μόνο ως στοιχεία γοήτρου αλλά και ως όργανα κυριαρχίας. Και μέσα στο πλαίσιο αυτού του συστηματικού έργου μετάφρασης και συλλογής, εξέχουσα θέση κατέλαβαν τα ιερά βιβλία των υπόδουλων λαών, αφού η θρησκεία ήταν, για όποιον ήθελε να τους κυβερνήσει, σαν την πύλη της ψυχής τους».

Luciano Canfora, *Η χαμένη βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας*,
μτφρ. Φοίβος Αρβανίτης, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1989, σ. 39-40.

Ερώτηση:

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και το παράθεμα 1, να αναφερθείτε στη σημασία της ίδρυσης της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας.

Παράθεμα 2

Η πόλη της Περγάμου

«Η επιτυχία της Περγάμου οφείλεται στο ότι η πόλη έγινε εστία πληθώρας δραστηριοτήτων, με την επιμονή των Ατταλιδών. Η ανάπτυξη της πόλης δεν οφείλεται τόσο στο εμπόριο, αφού βρίσκεται πολύ μακριά από τους μεγάλους δρόμους προς τη Βόρεια Ασία. Περιβάλλεται όμως από πλούσια εδάφη (καλλιέργειες σταριού, ελαιώνες και αμπέλια) και η καλλιέργεια γίνεται πλέον επιστημονικά, με επιλογή ειδών. Έχει καθιερωθεί, εξάλλου, και μια ξεχωριστή βιοτεχνική παραγωγή: αρώματα, πολυτελή υφάσματα και περγαμινές (που πήραν την ονομασία τους από το όνομα της πόλης). Επιπλέον η πόλη της Περγάμου είναι η πρωτεύουσα ενός κράτους που, αν και δεν διαθέτει την έκταση των μεγάλων ελληνικών βασιλείων, είναι οπωσδήποτε ένα από τα πλουσιότερα και τα πιο καλά διοικούμενα».

Pierre Leveque, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, μτφρ. Μαρία Παπαηλιάδη,
εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 1999, σ. 78.